

**Hulta golfklubbs Överklagandet av Bollebygds kommuns beslut 2018-09-24
JN2018/3.**

Innehåll:

Överklagandet.	1
Utredning som åberopas utöver brev med överklagandet.	2
Beslutet av Bollebygds kommun som överklagas.	3
Hulta golfklubbs ansökan till Bollebygds kommun.	4
Dom i liknande ärende av Mark- och Miljööverdomstolen Halmstad Golfklubb v Halmstad kommun.	5
Beslut och underlag i liknande fall där Alingsås kommun givit Alingsås kommun givit Alingsås golfklubb tillstånd att behandla greenerna mot snömögelväxt.	6

Diarienum	Diarietplanbeteckn.
VJN 2018/27-40	
BOLLEBYGDS KOMMUN	
Samhällsbyggnadsnämnden	
2018-10-12	
Handläggare	KTESUS

Eva K

ANKOM

2018-10-12

Fullmakt

Härmed bekräftas att Rolf Svahn 420828 5413 är adjungerad till styrelsen för Hulta Golf Klubb.

Rolf Svahn har fullmakt att företräda oss i frågor som gäller behandling av greenerna mot snömögelbevaxning,

i vad mån det vara månede. Ansökan om behandlingen, val av metoder och aktiva ämnen.

Överklaganden till högre instans

såsom Länsstyrelsen, Mark – och Miljödomstolen eller Mark- och Miljööverdomstolen.

Bollebygd 2018 10 12

Ulf Lokrantz
Ordförande
Hulta Golfklubb

Hulta Golfklubb
Hulta Gård

517 92 Bollebygd

Bollebygd 2018 10 12

Länsstyrelsen Västra Götaland
Södra Hamngatan 3,

411 14 Göteborg

Överklagande av Bollebygds kommuns beslut 2018-09-24 JN2018/3.

Styrelsen och ledningen för Hulta golfklubb (klubben) överklagar Bollebygds kommuns beslut 2018-09-24 JN2018/3, där kommunen beslutat att inte tillåta klubben att behandla greenerna på golfbanan mot snömögelväxt. Enligt samtal med och beskrivning från Länsstyrelsen är överklagandet uppdelat i nedanstående rubriker.

Ärendet handläggs av Rolf Svahn rolf.svahn@telia.com, 0708 66 61 68, perioden 20181031 – 20190507 0027 76 17 38 690. Rolf Svahn är kemiingenjör och är adjungerad till styrelsen för Hulta golfklubb

På vilket sätt kommunens beslut är felaktigt enligt klubben.

Vad styrelse och ledningen för Hulta golfklubb vill att Länsstyrelsen skall besluta.

Utredningar, information och beslutsunderlag som klubben bifogat ansökan till Bollebygds kommun.

Utredning med sakliga skäl, som visar att det inte skulle uppstå några negativa effekter för Bollebygds kommuns vattentäkt i Nolåns dalgång, om greenerna behandlas mot snömögelväxt.

Alingsås kommuns beslut 2017 att ge Alingsås golfklubb tillstånd att behandla greenerna på golfbanan mot snömögel.

Mark- och Miljööverdomstolens dom 2017, att ändra Halmstads kommuns beslut och att tillåta Halmstad golfklubb att behandla greenerna på golfbanan mot snömögelbevaxning.

På vilket sätt kommunens beslut är felaktigt enligt klubben.

Klubben anser att beslutet är felaktigt och till en del tagits på felaktiga grunder. Man kan lätt få uppfattningen av skrivningarna från kommunen att dricksvattnets kvalitet och tjänlighet från Nolåns vattentäkt står i motsatsförhållande till att erbjuda kommunens invånare och dess gäster en golfbana med fina greener. Det är då förståeligt att jävsnämnden väljer att av försiktighetsskäl säga nej till behandling av greenerna på Hulta golfklubb.

Det är dock klubbens uppfattning att detta synsätt är felaktigt. Greenerna kan behandlas mot snömögelväxt utan att grundvattennivåerna eller ytvattnet tar skada och inte kommer att bli kontaminerade med någon av de aktiva substanserna. Klubbens undersökningar och analyser visar att kommunen även efter behandlingen kan erbjuda sina invånare dricksvatten av tjänlig och god kvalitet.

Dom i Mark – och miljööverdomstolen.

I mål avgjort i Mark – och miljööverdomstolen 2017, i målet Halmstad golfklubb v Halmstads kommun har visats att det inte råder något motsatsförhållande. Mark – och miljööverdomstolen bygger sitt beslut på flera faktorer och använder analysverktyget Macro DB för att kontrollera att de aktiva substanserna inte sprider sig i marken. I yttrande från Havs- och vattenmyndigheten skriver man till domstolen. *"Bedömningen av hur stor risken är för att växtskyddsmedel ska spridas är beroende av flera olika faktorer. Klimat- och markförhållanden på den aktuella platsen är av stor betydelse, liksom egenskaperna hos den verksamma substansen. Även dos och frekvens för användningen, liksom hur stor areal som behandlas har betydelse för bedömningen. MACRO-DB tar hänsyn till samtliga dessa faktorer."*

Kommunen har bara redovisat en analys i Macro DB i skrivelsen till Jävsnämnden. Det är klubbens uppfattning att kommunen i skrivelsen borde tagit med en beskrivning av beslutet i Mark- och miljööverdomstolen

Undersökning gjord 2016 av Nolåns dalgång.

Kommunen skriver *"Då bekämpningsmedel vid tidigare tillfällen har uppmärksammats vid provtagningar av det ytliga grundvattnet samt att en utredning utförd 2016 visar på att delar av golfbanan ligger i högsta sårbarhetszonen för grundvattentäkten och därmed är den vertikala strömningstiden mindre än 3 dygn och den horisontella strömningstiden 30-365 dygn kan inte risken för läckage helt uteslutas även om resultaten av modellsimulering med Macro DB visar på att risken för förorening av vattentäkten i halter över 0,1 µg/l⁻¹ är försumbar"*, skriver man. Kommunen drar tvärtemot Mark – och miljööverdomstolen slutsatsen att det ändå kan komma ämnen ut i grund- och/eller ytvattnet. De analyser i Macro DB klubben gjort för behandlingen som föreslås, visar att ingen utlakning till grundvattnet kan ske och att medelkoncentrationen i ytvattnet understiger 0,001 µg /liter. Se också om dränering nedan.

Klubben har både muntligt och skriftligt bett att få se undersökningen från 2016 som kommunen hänvisar till, för att se vilka substanser man testat, vilka jordartsprov som utredningen analyserat och vad de visar. Svaret har varit *"Tyvärr är kartan med rinntider en del av beredskapsplanen som är sekretessbelagd"*. Vidare svarar man *"Angående din fråga om djupet på lerlagret som skyddar grundvattnet kan jag inte lämna några närmare uppgifter då rapporten gällande hur snabbt en förorening transporteras inom vattenskyddsområdet är sekretessbelagd enligt 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslag (2009:400."* Sedan skriver man *"Då det råder osäkerhet kring i vilken mån täta jordlager förekommer på och under golfbanan, och man sedan tidigare vet att det övre och undre grundvattenmagasinen står i förbindelse med varandra, kan man inte vara säker på att spridning av*

bekämpningsmedel kan ske helt utan risk för spridning till grundvattnet och vattentäkten". Klubben menar att det vore rimligt att kommunen ger svar på frågan vilka substanser man testat genomrinningen med och vilka av klubbens greener man undersökt. Klubben har inga noteringar från 2016 att någon från kommunen varit och tagit prover eller testat genomrinning på greenerna. Vidare borde kommunens skrivelse till jävsnämnden informerat om att det efter ombyggnaden av greenerna ligger en dränering under greenerna som inte gör det möjligt för eventuella substanser att passera längre ner än 60 cm.

SGUs utredning av Nolåns dalgång 2015.

Utredningen som SGU gjorde 2015 av Nolåns dalgång, visar att hela golfbanan ligger i lägsta sårbarhetszonen. Hur det kan ändra sig från undersökningen av SGU 2015 till en undersökning gjord 2016 är naturligtvis föremål för mycket funderande och som Länsstyrelsen kanske kan se närmare på. 2016 års utredning anger strömningstider skriver kommunen i sin skrivelse till jävsnämnden. Man skriver också, *"att det råder osäkerhet kring jordlagren på golfbanan"*. Dessa två beskrivningar går emot varandra enligt bedömningen som klubben gör. Jävsnämnden borde enligt vår mening som underlag fått ett förtydligande på den punkten. I SGUs undersökning 2015 anges att *".... det finns ett tätande lager av lera och silt på djupet mellan 6 och 18 m, som därmed är 12 m tjockt"*. Detta lager ligger ovanpå det undre grundvattenmagasinet och är helt ogenomsläppligt för vatten och andra ämnen, enligt utredningen. I kartbilden som visas i bifogad utredning kan man se att hela golfbanan ligger på det området. Det finns mycket information om jordlagren hos SGU och jordförhållandena där golfbanan ligger. Denna information kunde också ha redovisats i skrivningen till jävsnämnden.

Egentligen är det inte så viktigt eftersom samtliga greener är ombyggda som beskrivs nedan. Ovanpå det tätande lagret under greenombyggnaden ligger en dränering vid 60 cm djup. Att genomträngande vatten ovanifrån skulle kunna komma förbi där torde vara uteslutet. Vattnet går vidare till en inspektionsbrunn och därefter rinner det till bevattningsdammarna och återanvänds. För andra greener går det till en stenkista och vidare ut i biologiskt aktiv mark. Se vidare utredningen. De föreslagna aktiva ämnena är inte mobila och har låg vattenlöslighet

Greenerna på Hulta golfklubb är ombyggda med organiskt material/finkorning sand i ett 30 cm tjockt översta lager.

"Tidigare har också ett medel som klubben tidigare använt Iprodion, hittats flera gånger i det ytliga grundvattnet" skriver kommunen. Man hänvisar till en mätning som gjorts före ombyggnaden av greenerna och med Iprodion som aktiv substans. Det hade varit värdefullt för jävsnämnden och klubben att få se de utredningarna. Klubben har i sitt arkiv tre utredningar och många provtagningar som klubben beställt. De sammanfattas bäst av utredningen som WSP gjorde 2010 och man skriver *"Provtagning av yt- och grundvatten har utförts inom ramen för golfklubbens egenkontroll. Ingen av de nu aktuella fungiciderna har påträffats i analyserade yt- eller grundvattenprov"*. En av fungiciderna är Iprodion. När och på vilket sätt har kommunens egen undersökning gjorts? I det material som nu finns tillgängligt har klubben inte kunnat finna att kommunen varit och tagit prover på grund- eller ytvattnet. Klubben menar att det riktiga hade varit en redovisning av alla fakta om undersökningen. I utredningen som bifogas sammanfattas undersökningarna och de finns med i sin helhet som bilaga

Kommunen skriver *"Klubben har haft sen 2002 på sig att ställa om golfbanan till metoder som inte kräver bekämpningsmedel....."*. Därvid kommer vi till ombyggnaden av golfbanans greener. Enligt Jordbruksverket går det inte att helt bygga bort att växtytor drabbas av snömögelväxt över tid. Däremot går det att bygga så att risken minskar väsentligt för att bekämpningsmedlen som används kan nå underliggande

lager och grundvattnet. Längre ner i texten beskriver kommunen en del fakta i ärendet, som att Hulta golfklubb byggt om greenerna 2012 – 13 enligt USGA och SGF standard. Man skriver dock inte att greenerna nu har ett översta lager med mull-organiskt material/fin sand som är stampat till 30 cm tjocklek. Detta för att behålla lagom fuktighetshalt och försvåra genomsläpp av bekämpningsmedel. Vid ombyggnaden blir också greenerna mer motståndskraftiga mot angrepp av skadeväxter som snömögel. Ingen behandling har behövt göras, förrän nu, på de fem år som gått sedan greenerna färdigställdes. Som nämnts ovan ligger nu också en dränering under greenerna vid 60 cm och förbi den kommer inget vatten. Detta reflekteras inte i kommunens skrivning till jävsnämnden.

Vid en undersökning som gjorts av SLU, visade det sig att *"Inblandning av organiskt material i växtbädden gjorde att utlakningen av svampbekämpningsmedel minskade betydligt eller helt eliminerades"*. Denna utredning fanns med i Hulta golfklubbs ansökan 2010, men togs inte med av kommunen i redovisningen till jävsnämnden. Däremot togs en annan undersökning från 2010 med som också gjorts före ombyggnaden. Den sammanfattar att det sannolikt inte kan spridas ämnen till underliggande vatten. Efter ombyggnaden har risken för genomströmning till grundvattnet eliminerats. Detta genom att vattnet inte kommer förbi den underliggande dräneringen. Det vatten som kommer ut genom dräneringen går tillbaka till bevattningsbrunnarna och återanvänds vid bevattningen. För andra greener går vattnet till stenkista och vidare ut i biologiskt aktiv mark. Vattnet lämnar sannolikt inte golfbanan. Mer om detta finns att läsa i utredningen. Notera att de aktiva substanserna har låg vattenlöslighet, bioackumuleras inte och har kort halveringstid. Detta kommer inte fram i kommunens skrivning till jävsnämnden.

Mer information som borde tagits med i informationen till jävsnämnden.

Det framgår av vår utredning att det är < 1% av området yta som avses bli behandlad och det med låga doser (1 gång/år med Banner maxx och 2 ggr/år med Medallion). I sitt beslut tillåter Kemikalieinspektionen behandling 4 ggr/år med båda produkterna. Detta borde noteras.

I texten som finns med i vår ansökan finns en hel del information om vad som hänt med bekämpningsmedel sedan 2010. Det är vår uppfattning att delar av den texten också kunde ha redovisats i skrivelsen till jävsnämnden. 50 % av bekämpningsmedlen (34 av 68) som användes 2009 får under 2016 inte längre användas, enligt Jordbruksverket. I stället hänvisar kommunen i skrivelsen som är underlag för jävsnämndens beslut till ämnet Iprodion som är förbjudet i Sverige och skriver, felaktigt vad klubben känner till, om att det ämnet hittats grund- och ytvattnet på golfbanan.

I sin skrivelse anger också kommunen att *"Propikonazole och Fludioxinil klassificeras som giftigt resp. mycket giftigt för vattenmiljön...."*. Kemikalieinspektionen har en modell för att beräkna hur farligt ett ämne är där man ser till värdena för LD50 och LC50 som visar vid vilken dos ett ämne är farligt. Doserna för LD50 och LC50 ligger mycket högt över de doser som den föreslagna behandlingen ger. Det hade enligt vår uppfattning varit bra att redovisa också dessa fakta för jävsnämnden.

Scandiaconsult skriver i sin utredning 2003: *"Golfbanan underlagras till betydande delar av täta jordlager och detta ger gynnsamma förutsättningar till effektiv skyddsbarriär för grundvattenmagasinet"*.

SLU redovisar i en undersökning 20160912 att 0,01 – 1 % av aktiva substanser som marken behandlas med kan föras vidare till grundvatten eller ytvatten. Det motsvarar i vårt förslag att mellan 0,04 till 4 gr Propikonazol och 0,07 – 7 gr Fludioxinil skulle kunna föras vidare. Sannolikt är det svårare för ett aktivt ämne att ta sig igenom de ombyggda greenerna, vidareföringen ligger nog åt det lägre hållet. Men ämnena kommer inte förbi dräneringen, Den behandlade ytan är 1 ha och banans yta är 65 Ha

Vad styrelse och ledning för klubben vill att Länsstyrelsen skall besluta.

Klubben vill att Länsstyrelsen undanröjer Bollebygds kommuns beslut att inte tillåta behandling mot snömjöl på klubbens greener. Sådan behandling bör ske i slutet av oktober eller början på november, beroende på väderleken.

Klubben gör behandlingen enligt de instruktioner och med de doser som angivits. Utrustningen är ny och ansvarig person har gått Länsstyrelsens utbildning. Rengöring och hantering sker på säkert sätt, som redovisas i utredningen som skickas med detta överklagande.

Klubben avser också att ta prover i dräneringsvattnet under greenerna och vatten i avrinningen från ytvattnet och analysera innehållet. Genom det kan klubben säkerställa att det inte kommit ut några av de ämnen som greenerna behandlats med. Brunnarna som dräneringsvattnet rinner till ingår säkerhetsåtgärderna som framgår av utredningen.

Utredningar, information och beslutsunderlag som klubben bifogat ansökan till Bollebygds kommun.

Den utredning som gjorts inför Hulta golfklubbs ansökan framgår av bilaga tillsammans med övrigt material som skickats in till kommunen i samband med undersökningen.

Utredning och sakliga skäl, som visar att det inte skulle uppstå några negativa effekter för Bollebygds kommuns vattentäkt i Nolåns dalgång om greenerna behandlas mot snömjölväxt.

Sakliga skäl för att Länsstyrelsen bör besluta i enlighet med klubbens förslag att få behandla greenerna mot snömjöl redovisas i, *"Bekämpning av snömjöl på greenerna Hulta golfklubb, oktober 2018"*. Denna visar att greenerna på Hulta golfklubb är ombyggda 2012 - 13 och har ett översta stampat lager, 30 cm tjockt, med inblandning av organiskt material - mull/finkorning sand. Samtliga analyser som gjorts med Macro DB visar att någon genomströmning till grundvattnet inte sker och att avrinningen till ytvattnet är < 0,001 µg.

Under greenerna finns en dränering som vattnet inte kommer förbi, utan går i nuläget till bevattningsdammarna där det återanvänds eller till stenkistorna och vidare ut i biologiskt aktiv mark. Hela denna redovisning framgår av utredningen.

Scandiaconsult har gjort en utredning 2003 och kunde då konstatera att det inte blir någon genomrinning till kommunens vattentäkt, man skriver *"Den fördjupade utredningen har visat att kommunens drickvattentäkt inte riskerar att kontamineras av ämnena i bekämpningsmedlen....."*. Vid det tillfället användes ämnet Iprodion som numera inte användes. I bilaga till utredningen framgår hela Scandiaconsults skrivning.

Klubben menar att kommunen inte beaktat allt som gjorts för att aktiva ämnen inte skall komma ut i grundvattnet eller ytvattnet. Inte heller att domen i Mark- och miljööverdomstolen ger anvisning om att analyserna i Macro DB 4.2 gäller som beslutsunderlag.

Det är helt nödvändigt för Hulta golfklubb att ge information om greenerna vid årsmötet under årsmötet i december 2018, på hemsidan och att på annat sätt. Denna information bör naturligtvis vara att greenerna nu är behandlade och att risken för snömögelbeväxning och dåliga greener därmed undanröjts. Att klubben kommer att erbjuda lika bra greener som tidigare till nästa säsong.

Om inte det sker kommer nästa års ekonomiska utfall, vid allt annat lika, att bli mycket dåligt. Det kommer naturligtvis också att negativt drabba klubbens ekonomi på längre sikt och dess överlevnad kan äventyras, om klubben inte kan erbjuda greener av god kvalitet. Redan i år har antalet greenfeegäster minskat från ca 7 000 till ca 6 000. Ett intäktsbortfall på omkring 200 000 kr. I utredningen beskrivs den frågan utförligt.

Alingsås kommuns beslut 2017 att ge Alingsås golfklubb tillstånd att behandla greenerna på golfbanan mot snömögel.

Klubben och kommunen har samrått i frågan om hur man kan lösa problemet med snömögel-växt. Det resulterade i att kommunen gav tillstånd för klubben att behandla greenerna mot snömögelväxt. Hela materiet med ansökan framgår av bilaga.

Mark- och Miljööverdomstolens dom 2017 att ändra Halmstad kommuns beslut, att tillåta Halmstad golfklubb att behandla greenerna på golfbanan mot snömögelbeväxning.

Ovan har några av sakskalet för domslutet angivits. Av bilaga framgår domen i sin helhet.

Bollebygd 2018 10 12

Ulf Lokrantz
Ordförande Hulta golfklubb